

Πρεσβεία θ' ἀνακατευτῆ στὸ τάδε τὸ ζήτημα, καὶ ραχατεύει ἡ πέτσα. Ἐχει, βλέπεις, καὶ τὰ πολιτικά της ἡ πέτσα. Εἶναι καὶ αὐτὰ βυζαντινὴ μας κληρονομιά. Αἰῶνες πρὶ νὰ φανῆ ὁ δεύτερος ὁ Μωχαμέτης, γύριζαν οἱ μακαρίτηδες τὰ μάτια τους κατὰ τὴ Δύση, καὶ τὴ ζητούσανε σὰν ψωμί τὴ βοήθεια. Ὅλο ἤρχονταν ἡ βοήθεια, καὶ ἔλο δὲν ἔφτανε. Κάποτες τὴν ἔχαναν τὴν ὑπομονή τους, καὶ φωνάζανε «μὰ ποῦ εἶναι αὐτὴ ἡ βοήθεια;» Ἡ Δύση, πάλι δὲν ἔλεγε ὄχι. Τοὺς ἔλεγε ὅμως, «δώσετε μου πίστη καὶ σὰς δίνω πατρίδα». Ποῦ σωστά. Ἐμεῖς γυρεύαμε ψυχικό. Αὐτοὶ ἔλεγαν, ὄχι, νὰ τὸ κάμουμε ἄλλοι βερίσι.

Θὰ μοῦ πῆς πῶς κατόπι, σὰν πῆγε νὰ μᾶς πνίξῃ ἡ πλημμύρα, βρεθήκανε Φράγκοι ποῦ ἔδωσαν ὄχι βοήθεια, μόνο τὴ ζωὴ τους γιὰ τὸ ἔθνος ποῦ πρῶτόφφερε στὴ γῆς τὸν ἀνθρωπισμό. Αὐτοὶ τὸν εἶχανε στ' ἀλήθεια τὸν ἀνθρωπισμό. Εἶτανε μεγαλήτεροι, ὄχι ἀπὸ μᾶς, ποῦ μήτε οὐλολάτῃ δὲν εἶπαμε ποτές τοὺς Ἑβραίους, τοὺς Φοινίκους, καὶ τοὺς Ἰνδοὺς, ποῦ μᾶς ἔδωσαν τὰ πρῶτα τους φῶτα, μόνο καὶ ἀπὸ τοὺς πατριώτες τους, ποῦ γύρεβαν ἄλλοι βερίσι. Αὐτοὺς τοὺς ἔστειλε ὁ Θεὸς νὰ μᾶς δείξουν τί θὰ πῆ λημονιὰ τοῦ ἐγώ. Ὅσοι ἀπὸ μᾶς κατέθηκαν ἀπὸ τὰ βουνὰ μὲ τσαρούχια καὶ μὲ κάπρες, τὸ γινώριζαν αὐτὸ τὸ μυστήριον. Μὰ οἱ πέτσες ποῦ φοροῦσαν τίς γούνες, ἕνα πρᾶμα μυρίστηκαν, πῶς ἔρχεται κάποτες καὶ ξένη βοήθεια.

Ἄ μὲ καλορωτήσης, θὰ σοῦ πῶ πῶς αὐτὸς ὁ Φιλελλητισμὸς, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, μᾶς ἔκαμε μεγάλο κακό. Μᾶς ἔκαμε νὰ προσμένουμε ἀπ' ἄλλοινοὺς τὴ δουλειὰ μας. Πῆς του τοῦ πατριώτη ποῦ περνᾷ ἀπὸ μπρὸς σου, νὰ μὴν κατέβῃ στὸ «τσαρσί» αὐριο, μόνο νὰ σ' ἀφήσῃ ἔσένα νὰ τοῦ πουλήσης τὰ τοῖτια του, καὶ θ' ἀνατριχιάσῃ ἡ πέτσα του. Τίς δουλειές τοῦ τόπου του ὅμως πρέπει νὰ τίς βολέψῃ ὁ ξένος. «Πῶς γίνεται νὰ κιδυνέψῃ, ὄχι πιά τὴ ζωὴ του, μὰ καὶ τὸ ἔχει του γιὰ τὸν τόπο του! Καὶ τί κατάλαβε νὰ καλοπερνᾷ, λέει, ὁ τόπος, καὶ αὐτὸς νὰ στερεῖται! Τί καινούριες θεωρίες εἶναι πάλι αὐτές! Βοήθεια, βοήθεια, φίλε μου. Εὐρώπη, διπλωματία, πρεσβεῖες. Τὸ κάτω κάτω δὲ γυρεύουν πιά καὶ τὴν πίστη μας. Γυρεύουν ἴσως κατιτίς πιδ χειροπιαστὸ, μὰ ὑπομονή. ἀγοράζεις ἀπὸ τώρα ἕνα σπιτότοπο καὶ παρηγοριέσαι μὲ τὰ κέρδη ποῦ θὰ μαζέψῃς σταν ἔρθουν καὶ θροναστοῦν ἐδῶ πέρα.

Καὶ τούτῃ λοιπὸν ἡ ἐθνικὴ μας ἰδέα κατανατᾷ ὕστερα ὕστερα στὸ ἔγῳ. Ἐκεῖ κατανατῶν ὄλα μας. Ἐκεῖ εἶναι τὸ φαρμάκι ποῦ μᾶς θανατώνει κάθε ἐλπίδα γιὰ τὴ μᾶς θανάτωση καὶ τὴν ἀρετὴ, — δὲ λέω τὴ χριστιανικὴ τὴν ἀρετὴ ποῦ μᾶς φέρνει στὸν Παράδεισο, μόνο κείνη ποῦ μᾶς κατεβάζει στὰ βάθια τῆς φτώχειας, τῆς κακοπέραςης, τῆς σφαγῆς καὶ τῆς φωτιάς, ὥσπου νὰ μαζευτῆ ἡ στάχτη ποῦ χρειά-

ζεται γιὰ νὰ φυτρώσῃ ξαναγιωμένος, περὶ φανός, καὶ λαμπροστόλιτος Φοινίκας.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ

Ἦ οδοφωτισμένα ἔσεις παράθυρα
Ποῦ φέγγετε στῆς νύχτας τὸ σκοτάδι,
Εἰκόνες ἀπὸ φῶς καὶ ἀπὸ μυστήριον,
Καλόβουλα καὶ εἰρηνικά σὰ χάδι.

Πόσες φορὲς τὸ μάτι μου σὰς ζήτησε,
Πόσες φορὲς σὰς γέλασε ἡ ψυχὴ μου.
Γιὰ τοὺς καημούς, ποῦ φέγγετε παρήγορα,
Πόσες εἶπα φορὲς τὴν προσευχὴ μου.

Μοῦ φαίνεστε λιμάνι κάποιον ἀτάραχο
Μ' ὄλες τίς γλῶσσες καὶ τίς καλοσύνες,
Ἦ ἔσεις, ποῦ εἶστε τὰ ρόδινα χαμόγελα
Μέσα στῆς νύχτας τίς βαθεῖες γολῆνες.

Καὶ τίς χαρὲς, ὅπου μ' ἀγάπη κρύβετε
Ἄπ' τῶν πολλῶν τὰ μάτια, τίς ζηλεύω.
Πόσες φορὲς στὸ φέγγος σας τὸ ρόδιον
Τὴν ἐντυχία, θαρρῶ, πᾶς ἀγναντεύω.

Ἦ οδοφωτισμένα ἔσεις παράθυρα,
Ποῦ φέγγετε στῆς νύχτας τὸ σκοτάδι,
Εἰκόνες ἀπὸ φῶς καὶ ἀπὸ μυστήριον
Ποῦ ἀνάβουνται στὸν κόσμο κάθε βράδου.

Γενεῖν.

ΜΕΛΙΩ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«NEUGRIECHISCHE ERZÄHLUNGEN». Ἐνα βιβλίον, ποῦ μέσα του κλεῖ πολύτιμα πετράδια τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίας, χαρίστηκε τελευταία στὰ Γερμανικὰ γράμματα ἀπὸ τὸν κ. Κάρολο Ντίντριχ. Ὁ τίτλος του «Νεοελληνικὰ δηγήματα» καὶ ἔχει μέσα τοῦ Λάμπρου Ἀστέρη «Τὸ τάξιμον, τοῦ Ἄργυρη Ἐφταλιώτη τὸ «Μαρίνο Κονταρά», τὴν «Ἀγγελίκα» καὶ τὴ «Μαζώχτρα», τοῦ Καρκαβίτσα τὴ «Φλογέρα», τοῦ Κρυστάλλη «Τὰ μάρμαρα», τοῦ Κώστα Παρορίτη τὸν «Κουτσοβασίλη» καὶ τοῦ

Βλαχογιαννῆ τοῦς «Ἐκάτης ἔρωτες», ποῦ ὁ Ντίντριχ τοὺς μεταφράζει «Die Naittvandlerin», δηλ. «Ἡ νυχτοβάτισσα».

Στὸν ἐνθουσιώδικο πρόλογό του ὁ κ. Ντίντριχ ζουγραφίζει πολὺ φωτεινὰ τὴ σημερινὴ ἐθνικὴ μας κατάστασιν, δίνει ἕναν καθαρὸ ὀρισμὸ τοῦ ἀγῶνα μας καὶ δείχνει τὸ ζάπλωμα ποῦ τώρα τελευταία πῆρε ἡ ἰδέα. Ἀναλύοντας ἕνα ἕνα τὰ δηγήματα, ξεχωρίζει σ' αὐτὰ τὸν ἀληθινὸ Ρωμαϊκὸ χαραχτήρα μ' ἐπίδρασεις Σλαβικῆς καὶ Ρωμανικῆς (Romain) καὶ τοὺς δίνει μιὰ ξεχωριστὴ θέση στὴ συγκριτικὴ Νεοελληνικὴ φιλολογία, βρίσκοντας πῶς κλειοῦνε τὴν ψυχὴ τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ σὲ καλλιτεχνικὴ μορφή μὲ κάπια χρωματιὰ αἰσθηματικοῦ ἰδεαλισμοῦ ποῦ τοῦ θυμίζει τὸ Schiller.

Ὁ κ. Ντίντριχ στὸν πρόλογό του χαρακτηρίζει μὲ λίγες χτυπητὲς γραμμὲς τὸ κάθε δηγήμα τῆς συλλογῆς του. Τὴν τραγικὴ ἱστορία τῆς «Μαζώχτρας» τὴ λέει «μιά στὸ Κρητικὸ μεταφρασμένον Cavalleria rusticana». Ἀράπικο, λέει, αἶμα χοχλάζει στῆς φλέβες τῶν παιδιῶν τῆς Κρήτης — τὸ αἶμα τὸ κληρονομημένο ἀπὸ τοὺς Ἀραβὲς καταχτητῆς (826 - 963). Ἀντίκρια στὴ φρενιασμένη ζήλεια τῆς «Μαζώχτρας» σταίνει μὲ τὴ «Φλογέρα» τὸ γλυκὸ εἰδύλλιον τῆς συζυγικῆς πίστεως. Καὶ τὰ δύο τὰ βρίσκει ταιριασμένα στὴν ἱστορία τοῦ «Μαρίνου Κονταρά». Τὸ «Τάξιμον» μὲ τὴ σκοτεινὴ του μοιρολατρεία τοῦ θυμίζει τὰ τρομερὰ παραδείγματα τοῦ μεσοχρονιατικοῦ φανατισμοῦ. Τοῦ Κρυστάλλη «Τὰ μάρμαρα» τὰ βρίσκει ἕνα ἀληθινὸ ἀριστουργηματικὸν τέχνης. Συγγενικό του στὴ δύναμιν τῆς τέχνης, καὶ ἴσως τὸ τελειότερον σκίτσον τῆς μικρῆς συλλογῆς, βρίσκει τὴ «Νυχτοβάτισσα» ποῦ ἀφίνει, λέει, δυνατὴ ἐντύπωσιν στὸ διάβασμά της. Ξεχωριστὰ μιλάει γιὰ τὸν Ἐφταλιώτη καὶ τὸν Καρκαβίτσα, τονίζοντας τὴ σοβαρὰ τους δουλειὰ γιὰ τὸ ζάπλωμα τῆς Δημοτικῆς.

Τὰ δηγήματα τοῦτα ἔχουν πρωτοδημοσιευτῆ στὸ περιοδικὸ «Aus fremden Zungen» («Ἀπὸ τίς ξένες γλώσσες»).

Πάτρα.

ΜΟΙΡΙΤΑ

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

— ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ (μὲ εἰκόνες τοῦ κ. Ν. Ἀντῆρα).

— Ἡ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ (μὲ εἰκόνες τῆς Κας Σοφίας Λασκαρίδου).

Τυπώθηκε στὴ Λόντρα, σὲ διαλεχτὸ χαρτὶ καὶ εἶναι καλλιτεχνικὰ δεμένο. Πουλιέται στὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας» δρ. 3,50.

ΜΙΑ ΑΠΟΚΡΙΣΗ*

Καὶ γιὰ νὰ προχωρήσω στὸ «Δωδεκάλογον», εἶναι ποίησις λ. χ. τοῦτο ποῦ ἀνοίγει τὸ «Θάνατον τῶν θεῶν»;

* Ἐστῆσα καὶ ἀπ' ὅσους τόπους πέρασα,
σὲ ναοὺς ἀγνάντια, τὸ τσαντήρι,
γνώρισα τὴν ἐκκλησιά,
τὸ ντζαμί, τὸ μοναστήρι,
καὶ ἄλλαξα γοργὰ καὶ χτυπητὰ
λόγια μὲ πιστοὺς καὶ μὲ λευτερές,
μὲ εἶδαν δεθρῶν οἱ βασιλικές,
καὶ ξενύχτισα σὲ λαῶνες καὶ σὲ σκῆτες
καὶ παντοῦ, ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων τὰ συντρίμματα
ὡς τὴ μυριοστόλιση παγόδα,
μύρισα καὶ ἀπόκοτα ξεφύλλισα
τῆς λατρείας ὄλα τὰ ρόδα.
Ἐένος ἔμεινα καὶ ἀσκαλάβωτος
ἀπὸ σέβας, δέηση, τάμα

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθ. 380.

εἶμ' ἐγὼ τῶν ἄθεων ὁ προφήτης
καὶ ἡ ζωὴ μου εἶναι τὸ θάμα
καὶ μονάχα μιὰ φορὰ στὴν Πόλιν μέσα
μ' ἄγγιξε ἱερὴ καὶ ἐμὲ λαχτάρω
καὶ μοῦ τῆγε φῶσηξες ἐσύ,
γύφτισσα γυναικὰ ξεμαλλίωρα,
καὶ τὸ τρέξιμό σου τὸ τρεῖλλο
μέσ' στὰ τρίστρατα καὶ μέσα στὰ καντούνια
πίσω σου οὐρλιασμα σκυλλῶν,
γύρω σου παιδιῶν πετροβολήματα,
καὶ ὄχλος, καὶ σοῦ χτύπησε τὰ κονδοῦνια
ποιά στιγμή νὰ σ' ἐσπείρε βλαστήμιας,
ποιῶς ὀργῆς βάσταξ' ἔσένα μήτρα,
σκύβαλο τοῦ κόσμου καὶ ἀποκόμματο,
ποῦ εἶσαι ἡ Σίβυλλα, ἀπαρνήτρα;
Κ' ἔκραζες βραχνά, — τὸ κραξίμῳ σου
δὲ μπορῶ νὰ τἀπολησημονήσω —
καὶ ἔκραζες: «Φωτιά! νὰ κάψω τὴν Παράδεισο!»
καὶ ἔκραζες: «Νερό! τὴν Κόλαση νὰ σβῶσω!»

Ἡ εἶναι φιλοσοφία τὸ παρακάτω;

«Ἐν' ἐδῶ κλειστοὶ μέσ' στὰ κιβούρια,
μέσ' στὰ τυλιγὰδια εἶναι κρυμμένοι,

— γιὰ νεκροὺς ἢ πλάση ὡς μὴν τοὺς κλαίῃ! —
ὡ οἱ πηγὲς οἱ ἀθόλωτες τῆς Σκέψης,
οἱ ἀσυγγεφαστοὶ τῆς Τέχνης οὐρανοί,
οἱ Ἀθάνατοι καὶ οἱ Ὠραῖοι.

Κ' εἶναι τῆς Ἀλήθειας οἱ διδάχοι,
τῆς ἀκέρειας Ὁμορφάδας οἱ πιστοί,
γεροί, ἀπειράχτοι, ὄλο νέοι,
καὶ ἦλιοι ποῦ σοῦ δίνονται νὰ τοὺς χαρῆς
πάντα μέσ' στὸ δρόσος κάποιον ἀπρίλη
οἱ Ἀθάνατοι καὶ οἱ Ὠραῖοι.

Ἀπὸ τοὺς γιολοὺς τῆς Ἰωνίας
καὶ ἀπὸ τῆς Ἀθήνας τὸν ἀέρα
ποῦ ὄλα ἀνέματα τὰ κάνει καθὼς πνέει,
καὶ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τὰ γνὰ χρώματα,
ἡ Σοφία, ὁ Λόγος, ὁ Ρυθμὸς
οἱ Ἀθάνατοι καὶ οἱ Ὠραῖοι.

Κ' εἶναι οἱ Πλάτωνες, καὶ πίσω τους,
τῆς Ἰδέας ἤρωες, οἱ φιλόσοφοι,
καὶ ἡ Ἀρετὴ μ' αὐτοὺς «ἢ λεβεντιὰ εἶμαι!» λέει
καὶ εἶναι οἱ Ὀμηροὶ, καὶ πίσω τους.